

Nova Strava

Leto I. Naročnina
 Štev. 22 Mesečno Din 8.—
 Četrletno „ 10.—
 Polletno „ 15.—
 Celoletno „ 25.—
 Posamezna Uredništvo
 številka in uprava:
 Din 1.— Ljubljana, Dalma-
 tinova ulica št. 8
 Telefon št. 2182
 Izhaja vsak Rokopisov ne vra-
 prvi in tretji čam — Poštni
 štetek šek račun 17.177.
 v mesecu

SOCIJALNO - POLITIČNI IN STROKOVNI LIST.

Narodno vprašanje
 je socialno vprašanje!

Brez demagogije — resnica

Demagogija je največji sovražnik demokracije in s tem ljudstva. V demokraciji demagogije ne sme biti. Kaj je demagogija? To je varanje ljudi, pretiravanje dejstev, izmišljanje neresničnih stvari, zlobno in sebično vplivanje na človekova čustva, laskanje in hlinjenje. Demagogija je spačen, lepo maskiran obraz, ki je v ostrem nasprotju z resnico. Demagoških metod se poslužujejo oni, ki vedo, da z resnico ne bodo dosegli zaželenih ciljev. Demagogijo navadno uganjajo politiki, seveda slabi politiki, ki so navadno dobri govorniki, katerim jezik res teče kakor bi bil namazan. Z lepimi besedami ujamejo poslušalce, ki navadno slišijo samo zvok besede, ne da bi resneje o stvari premišljevali in si ustvarili lastno sodbo. Demagogi so vsi sebični ljudje, ki iščejo osebne koristi in trenutne uspehe.

Demagoškim besedam so posebno dostopni manj izobraženi ljudje, ki nimajo prilike, da bi bili o potrebnem pravilno poučeni ali sposobni, da puste vladati le lasten razum brez vpliva tujih oseb. Demagog tolče ob mizo, kriči, pretirava, grozi, kaže, se smehlja, dviga pesti, govori to, kar ljudje radi slišijo ter se izogiba vsemu, kar za uho ljudi ni prijetno, čeprav je resnično in bi bilo za ljudi bolj koristno, ako bi slišali čisto resnico, da na ta način ne bi bili zavedeni v zmotno in s tem v večjo ali manjšo škodo. Vsi resnični ljudski politiki so sovražili demagogijo, pravi socialni delavci so imeli pogum, da so rajši govorili bridko resnico, kakor da bi same «rožce sadili», ki pa običajno rode trnje in osat. Resnico je marsikdaj težko povedati, ker je zelo resničen ljudski izrek, da resnica v oči bode. Človek, ki govori resnico, se izpostavi nevarnosti, da postane pri ljudstvu nepriljubljen, zasovražjen. Zato si upa resnico govoriti samo oni, ki ima velik in trd značaj, ki se pred resnico nikdar ne ustraši, zato ne, ker je v svojih notranjih globinah poln nepokvarjene ljubezni do trpečega človeka, ki sicer potrebuje tolažbo, ne more se mu pa trajno pomagati z lažjo in z nemoralno demagogijo. Življenje je danes nedvomno tudi radi tega tako žalostno krivično, nesocialno in zlobno, ker se morajo resni dobrotniki ljudstva le prevečkrat umakniti v varno zatišje, ako nočejo biti kamnani.

Demagogije je veliko doma tudi v delavskem pokretu, žal veliko preveč. Mnogi smatrajo, da je delavstvo po svoji miselnosti in po svojem značaju zelo primeren in hvaležen predmet za izživljanje demagogov. Prišlo je skoraj v navado, da se v delavskem pokretu mora uganjati samo demagogijo ali vsaj zelo veliko demagogije. Ta navada je najbolj očitna pri licitaciji za delavske pravice in pri stremljenjih, kako urediti socialno zaščito delavstva. Na frontah delavskih pokretov grme najtežji topovi: vsak trenutek je človek proglašen za «sovražnika delavstva», za «razbijača delavske enotnosti», za «prodanca» in za «zagovornika in plačanca kapitala», za «izkoriščevalca de-

Vsebina: Brez demagogije-resnica / Delavski predstavniki govore / Naša denarna politika / Zakaj? Zato? / Proces Bodi
 Strokovni vestnik / Nameščenci v delavskem pokretu / Mac Donaldova življenska tragedija.

Delavski predstavniki govore

Enotna zahteva za razpis volitev v Delavsko zbornico. Nameščenci zahtevajo 40 urnik

Dne 14. novembra t. l. so se sestali delegati ljubljanske Delavske zbornice, da na skupščini razpravljajo o proračunu Delavske zbornice za leto 1938. in da razpravljajo o vseh drugih važnih socialnih zadevah in težnjah delavcev ter nameščencev.

Funkcionarji Delavske zbornice so poročali o delu Delavske zbornice, o položaju delavstva in o potrebah delavstva in nameščentstva. Prav tako so funkcionarji Delavske zbornice poročali o proračunu za leto 1938.

Delegati našega delavstva in nameščentstva so se zbrali že v soboto dne 15. novembra dopoldne v tajništvu Narodne strokovne zveze, kjer so razpravljali obširno o vseh zadevah, ki so bile postavljene na dnevni red za skupščino Delavske zbornice, in tudi o vseh zahtevah, ki naj jih delegati Narodnega kluba postavijo in utemelje. Na seji delegatov Narodnega kluba je bilo doseženo polno soglasje in določeno je bilo stališče, ki ga zavzema Narodni klub k vsem delavskim in nameščentem vprašanjem.

Tudi na skupščini samji je Narodni klub kot vedno doslej nastopal enotno.

Po poročilih funkcionarjev Delavske zbornice se je razvila debata, v katero so posegli delavski predstavniki.

V imenu naših delegatov, združenih v Narodnem klubu, je najprej govoril tovariš **Dragotin Košem**. Izvajal je:

«Narodni klub je v preteklem letu stalno aktivno sodeloval pri vsem delu v Delavski zbornici. Predstavniki Narodnega kluba so se vedno z vso voljo in odločnostjo trudili, da najbolje zastopajo interese delavcev in nameščencev. Dobro so se zavedali, da more prineesti delavnemu ljudstvu boljše razmere le neprestano skrbno delo in trud onih delavskih predstavnikov, ki

delavske interese skrajno krivično, ako ista v zvezi z zakonom o zavarovanju delavcev za prve tri dni boleznij omogoča delavcu skoraj dvojno plačo. Nikjer na svetu ne poznajo takih krivičnih nestvorov in takih nesocialnih demagogij, kakor ravno pri nas, ki smo zaradi naših težkih socialnih prilik takih igračk najmanj potrebni in najmanj sposobni, da jih brez večje socialne škode prenesemo. Tako nesmiselnih, gospodarsko in socialno nemogočih določb ne pozna ne Rusija s svojim komunizmom, ne Francija s socializmom Blumom na čelu, ne Češkoslovaška, na katere zakonodaja imajo socialisti odločilen vpliv, ne Avstrija, ne Anglija, skratka nobena država. Naša zakonodaja odpira na široko vrata izkoriščevalcem delavskega denarja. Najbolj ostuden izkoriščevalac delavcev je pa delavec. Soliden, pošten, moralno visoko ali višje stoječ delavec od take neresne zakonodaje ničesar nima. Samo škoda. Delavsko zavarovanje vrže na leto brezplodno samo zaradi te nesocialne zakonodaje težke milijone skozi okno. Dvojnega zavarovanja, t. j. dvojnih dajatev v zavarovalnem slučaju ne pozna nobena država, samo naša, ki je po svojih socialnih težavah za tako razkošje najmanj poklicana. Tu se vidi, kako malo je pri nas smisla za resno in pametno socialno politiko. Socialno pra-

delavske interese skrajno krivično, ako ista v zvezi z zakonom o zavarovanju delavcev za prve tri dni boleznij omogoča delavcu skoraj dvojno plačo. Nikjer na svetu ne poznajo takih krivičnih nestvorov in takih nesocialnih demagogij, kakor ravno pri nas, ki smo zaradi naših težkih socialnih prilik takih igračk najmanj potrebni in najmanj sposobni, da jih brez večje socialne škode prenesemo. Tako nesmiselnih, gospodarsko in socialno nemogočih določb ne pozna ne Rusija s svojim komunizmom, ne Francija s socializmom Blumom na čelu, ne Češkoslovaška, na katere zakonodaja imajo socialisti odločilen vpliv, ne Avstrija, ne Anglija, skratka nobena država. Naša zakonodaja odpira na široko vrata izkoriščevalcem delavskega denarja. Najbolj ostuden izkoriščevalac delavcev je pa delavec. Soliden, pošten, moralno visoko ali višje stoječ delavec od take neresne zakonodaje ničesar nima. Samo škoda. Delavsko zavarovanje vrže na leto brezplodno samo zaradi te nesocialne zakonodaje težke milijone skozi okno. Dvojnega zavarovanja, t. j. dvojnih dajatev v zavarovalnem slučaju ne pozna nobena država, samo naša, ki je po svojih socialnih težavah za tako razkošje najmanj poklicana. Tu se vidi, kako malo je pri nas smisla za resno in pametno socialno politiko. Socialno pra-

vim je delavstvo in nameščentstvo izreklo zaupanje in jih določilo, da skrbe za splošne koristi vsega delavstva in nameščentstva. — Prav tako je Narodni klub po svojih predstavnikih sodeloval pri sestavi osnutka proračuna za leto 1938., o katerem naj današnji zbor Delavske zbornice razpravlja in sklepa. Pri tem se zavedamo, da predlagani proračun ni zadošten in ne daje možnosti, da bi se pač moglo delo Delavske zbornice razviti tako, da bi zadoščalo vsem potrebam in zahtevam današnjega časa. Osnuček proračuna se giblje v mejah možnosti, ki jih ustvarjajo prilike, in je na drugi strani kompromis raznih gledanj in zahtev predstavnikov raznih smeri, ki so zastopane v Delavski zbornici. Kompromis nikdar nikogar ne zadovoljuje, je pa potreben, ker je le tako mogoče doseči enoten predlog, ki ustreza vsaj v glavnem vsem. Pri sestavi predloga za proračun so bile upoštevane tudi nekatere zahteve Narodnega kluba. Zlasti so s spremeni-njevalnimi predlogi k proračunu upoštevane zahteve Narodnega kluba, da Delavska zbornica stori več nego doslej zlasti za podeželje. Sicer je točno, da je Delavska zbornica skrbela tudi za delavstvo v podeželju in da je s svojim delovanjem morda predvsem prinašala koristi temu delavstvu, vendar to delo za delavstvo in nameščentstvo izven večjih mest, kjer ima Delavska zbornica svoje urade, ni tako vidno. S tem, da so vnešene v proračun nove postavke za delavstvo na Jesenicah, v Kranju, v Ptuj in pa v Kamniku, je Delavska zbornica bolj vidno dokazala svojo skrb za delavstvo v podeželju. S tem je storjen velik korak naprej. Že doslej je imela Delavska zbornica poleg uradov v Ljubljani, ekspozituro v Mariboru in

dopisništvo v Celju. Sedaj je poskrbljeno nekoliko več tudi za druge kraje in je s tem obseglo delovanje Delavske zbornice že skoro vse delavstvo in nameščentstvo po važnejših industrijskih centrih. V tej smeri bo potrebno nadaljevati in misliti tudi na delavstvo drugih krajev.

Proračun, kakršen je predložen, je sicer nekoliko povišan, vendar tudi povišan proračun ne bo mogel dati možnosti za polno izvajanje vseh nalog, ki čakajo Delavsko zbornico in delavske organizacije. Dobilj smo v zadnjem času nove zakone. Ne smemo se varati, da je te zakone prinesla skrb za delavstvo. Novi zakoni ne nastajajo zaradi simpatij do delavstva, nego jih prinaša življenje, prilike in okoliščine. Nove zakone smo dobili, ker smo jih morali dobiti, ker jih je življenje nujno zahtevalo. In da se je ta nujnost jasno videla in čutila, gre v pretežni večini zaslug Delavski zbornici in delavskim ter nameščentem organizacijam. Tudi ta dvorana je bila nešteto krat priča odločnim zahtevam delavskih organizacij in delavskih mas, da se socialna zakonodaja izpopolni tako, da bo delavec in nameščent vsaj za silo zavarovan pred težkimi nalogami delovnega življenja. Desetkrat in stokrat in večkrat je delavstvo zahtevalo zavarovanje za starost, ureditev minimalnih plač in pa uvedbo drugih socialno političnih zakonov. Da smo torej zakone dobili, je zaslug delavskih predstavnikov, ki so jih vedno odločno zahtevali. Novih zakonov v korist delovnega ljudstva smo vedno veseli. Veseli smo tudi teh zakonov, ki smo jih dobili v zadnjem času. Le žal, da ti zakoni niso taki, da bi moglo biti delavstvo v njimi popolnoma zadovoljno. In v tem pogledu nastajajo za Delavsko zbornico in za

vično in koristno je ravno nasprotno ureditev tega vprašanja: čim dalje traja bolezen, tem večja naj bo podpora, ker dolgo trajnejša bolezen zahteva več izdatkov kakor nekajdnevna lahka bolezen. Ako vztrajamo na sedanji ureditvi, potem ne moremo zagovarjati izboljšanja zavarovanja za dolgo trajnejše bolovanje. Moderna zakonodaja demokratičnih držav za prvih par dni boleznij podpora sploh ne priznava, zlasti ne iz naslova zavarovanja, ker je taka ureditev v skladu z načeli zavarovalne tehnike in edino učinkovito sredstvo za preprečitev zlorab. Za priznanje podpore tudi za prve dni boleznij je potrebna dolgo trajnejša bolezen. V Avstriji znaša ta rok 14 dni in to šele tedaj, ko se je denarno stanje zavarovanja izboljšalo. Dajatev v slučaju boleznij po § 219 obrtnega zakona so le takrat socialno utemeljene, ako je v bolniškem zavarovanju uvedena absolutna čakalna doba teden dni. Kdor demagoško brani sedanji sistem nemorale, je grobokop delavskih interesov, ker onemogoča socialno pravično ureditev delavskega zavarovanja in moralno podpira one, ki mislijo, da so sredstva delavske skupnosti na široko na razpolago vsakomur, pa naj bo potreben ali ne.

Socialen je oni, ki zna braniti večje in širše delavske koristi — brez demagogije.

delavske organizacije nove razširjene naloge. Zahtevati moramo izboljšanje zakonov in delati moramo na tem, da izboljšanje dosežemo. — Nove naloge zlasti za Delavsko zbornico zbornico pa nastajajo tudi s tem, ker smo dobili za enkrat šele zakone na papirju, ki jih bo treba šele spraviti v življenje. Vemo, da se že prejšnji zakoni niso uveljavljali, če niso uveljavljene priborile delavske organizacije in delavske zbornice same. In tako bo tudi sedaj. Delavska zbornica bo morala storiti vse, da skupno v sožitju in sodelovanju z vsemi strokovnimi organizacijami pribori, da ne bodo ostajali zakoni le na papirju, nego da se bodo izvajali. — Na kratko naj omenim, da nas nekatere postavke zlasti ne zadovoljujejo. Tako smo nezadovoljni s subvencijo II. rudarski skupini. Nikakor nismo proti podpiranju rudarskega delavstva, nego stojimo na stališču, da ga je Delavska zbornica dolžna podpirati vsestransko v čim največji meri. Nasprotni pa smo, da bi se sredstva Delavske zbornice uporabljala za borbo med strokovnimi organizacijami. Ta borba je že sploh škodljiva delavskim interesom in ne gre, da bi se zanjo uporabljala še sredstva D. Z. In v preteklosti se je v tem pogledu marsikaj zgodilo in tudi mnogokrat grešilo. Delavstvo ima od tega le škodo. Da tudi letos pristajamo, da se določi subvencija za omenjeno ustanovo, storimo to zagadatelj, ker pričakujemo, da se bodo uresničila zagotovila, ki so nam bila dana, da se v bodoče ne bo več postopalo napačno, nego da se bo ves znesek uporabil strogo za potrebe rudarjev in da bodo pri tem enakopravno sodelovale vse rudarske strokovne organizacije vseh smeri. Če se bo v praksi pokazalo, da se je v tem pogledu spremenilo in da se bo znesek uporabljal pravilno, tedaj s strani delegatov Narodnega kluba v bodoče ne bo nikakih ovir za določitev takih subvencij.

Poudariti moram v imenu Narodnega kluba tudi, da je nujno potrebno, da se čimprej razširi delovanje prosvetnega oddelka Delavske zbornice tako, da bo dejansko opravljal vse one naloge, ki mu pritečejo in ki so tudi nujne. Prosvetni oddelk Delavske zbornice je v zadnjem času le nekak čuvar in upravitelj delavske knjižnice. To pa je samo en del naloge prosvetnega oddelka. Prosvetni oddelk mora širiti kulturo in prosveto med delavstvo in v to svrhu je le upravljanje knjižnice premalo. Ko se je v preteklih letih začelo z redukcijami proračunskih postavk na zahtevo, ki je prihajala izven Delavske zbornice, se je okrnilo vedno največ prosvetni oddelk in s tem prosvetno delovanje Delavske zbornice. To moramo popraviti čimprej. S tem proračunom se je šele omogočilo, da se bo prosvetno delovanje Delavske zbornice začelo vračati na prava pota. z bodočimi proračuni pa bo potrebno, da se pravo delovanje prosvetnega oddelka omogoči v celoti. In kolikor bodo imeli delegati Narodnega kluba možnost, da bodo tudi v bodoče v tej ali drugačni sestavi sodelovali pri določanju proračuna, tedaj bodo vztrajali, da se proračuni sestavijo tako, da bo Delavska zbornica omogočeno polno delovanje za socialne in kulturne interese delovnega ljudstva. — Proračun je za nemoteno delovanje Delavske zbornice neobhodno potreben in Narodni klub bo glasoval zanj z željo, da naj Delavska zbornica razvije vse svoje sile in naj v sožitju in harmoniji z vsemi strokovnimi organizacijami deluje najuspešneje za koristi vseh delavcev in nameščencev.

Po izvajanju predstavnikov naših delegatov so govorili še mnogi drugi predstavniki drugih strokovnih organizacij. Govorniki so navajali kričeče primere iz težkega delavskega življenja. Orisali so pomanjkljivosti socialne zakonodaje, še zlasti pa so podčrtavali, kako se socialna zakonodaja ne izvaja in kaj bi bilo potrebno storiti, da doseže socialna zakonodaja isto vrednost in veljavo kot jo imajo vsi drugi zakoni. Predvsem je bila naglašena zahteva, da je treba razširiti delovanje inspekcij dela, ki pa morajo dobiti tudi zadostnih sredstev, da bodo lahko izvajali svoje dolžnosti. Prikazano je bilo izkoriščanje vajencev, težko življenje in bedni položaj

gospodinjstkih pomočnic, slab položaj rudarjev v državnih rudnikih, nezadostna zaščita delavskih zaupnikov in vse drugo, kar v taki meri teži delavstvo in nameščentvo.

V imenu nameščenskih delegatov je še posebej govoril predsednik Zveze društva privatnih nameščencev naš delegat tovariš Joško Zemljčič. Prikazal je položaj in potrebe nameščentva ter poročal o stališču, ki ga k nekaterim aktualnim nameščenskimi zadevam zavzemajo nameščenski delegati v Delavski zbornici, ki so se pred skupščino Delavske zbornice posebej sestali, da razpravljajo o vseh nameščenskih vprašanjih. Nato je predložil skupščini Delavske zbornice tole resolucijo:

1.) V pogledu delovnega časa nameščencev zahtevamo, da se načelno uporabni 40-urni delovni teden, v pisarnah industrijskih podjetij, v pisarnah trgovinskih obratovalnic in v bankah ter denarnih zavodih pa 36-urni delovni teden s 6-urnim nedeljenim delovnikom.

2.) Gospoda ministra za socialno politiko in narodno zdravje in ministra za trgovino in industrijo nujno prosimo, da takoj podpišeta v smislu naše zahteve po skrajšanem delovnem času, novo uredbo o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtniških obratovalnic in o delovnem času pomožnega osebja.

V novi uredbi je predvsem upoštevati:

a) da se izvede skladnost delovnega časa pomožnega osebja s časom odpiranja in zapiranja trgovinskih in obrtniških obratovalnic;

b) da se uvede za vse trgovinske in obrtniške obratovalnice popoln nedeljski počitek. V kolikor to za nekatere obrate izjemoma ne bi bilo mogoče, da se že v uredbi predpiše, kako se pomožnemu osebju med tednom nadoknadi prosti čas za delo, ki je bilo izvršeno tekom nedelje;

c) uvesti je angleško soboto za vse industrijske in trgovinske pisarne in za banke ter denarne zavode.

3.) Gospoda bana za dravsko banovino prosimo, da takoj izda uredbo o minimalnih mezdah nameščencev, ki naj bodo vsaj 50% višje od onih, ki so že določene za nekvalificirane delavce.

4.) Gospoda ministra za socialno politiko prosimo, da po prejšnjem zaslusljanju nameščenskih predstavnikov, revidira pravilnik o skrbstvu za delavce in nameščence tako, da se višina podpor za slučaj brezposelnosti ravna po višini zavarovanega razreda in številu zavarovanih let.

5.) Davčni predpisi prekomerno in nesorazmerno obremenjujejo vse one, ki imajo dohodke iz službenega razmerja. Zato je davčna reforma tudi glede nameščenskih plač neodložljiva.

6.) Zahtevamo razširjenje in izpolnitev zaščite nameščenskih plač pred rubežjo v izvršilnem postopku.

7.) Gospoda ministra za socialno politiko in narodno zdravje nujno prosimo, da takoj izda že obljubljeno uredbo o razširjenju zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev na celo državo v smislu zahtev, kot so jih vsi nameščenci v državi solidarno postavili.

8.) Takoj po razširjenju zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev na celo državo naj se pristopi k rešitvi perečega vprašanja o novelizaciji tega zakona v pogledu razširitve obsega zavarovancev, predvsem na trgovske pomočnike, in skrajšave 40-letne čakalne dobe potrebne za dosego pokojninske rente. Zboljšati je tudi rente za vdove in sirote.

9.) Dokler se v osnovah ne reformira zakon o zavarovanju delavcev, upoštevajoč pri tem posebne zahteve nameščencev, zahtevamo, da se takoj izvede teritorialna razmejitev in obligatornost članstva pri privatno društvenih bolniških blagajnah in da se uvede za te blagajne najširša in popolna samouprava s posebnim nameščenskimi oddelkom pri Suzorju.

10.) Izvesti je reorganizacijo Inspekcij dela, da bo lahko vršila pravilno in strogo kontrolo o izvajanju socialne zakonodaje. Za Inspekcijo dela se morajo državni krediti povečati in pomožiti se mora strokovno usposobljeno osebje.

11.) Zahtevamo unifikacijo delovnega prava v enem zakonu. Odločno zavra-

čamo poizkuse, da bi tudi zakoni, ki obravnavajo pravno ureditev raznih panog gospodarskega življenja, spreminjali, ali dopolnjevali že obstoječa določila delovnega prava.

Pred zaključkom skupščine je še naš delegat tovariš Dragotin Kosem poročal o nameri Delavske zbornice, da boljše uredi pravno zaščito za zaupnike in za one delavce in nameščence, ki morajo nastopati sodno pot v raznih za delavstvo načelno važnih spornih zadevah iz delovnega razmerja. V to svrhu je Delavska zbornica sestavila poseben pravilnik, po katerem se bodo stekali v poseben fond dohodki iz onih pravnih, ki jih bodo delavci dobili ob sodelovanju Delavske zbornice in iz katerih bodo delavci prispevali v fond s tem, da bodo poravnali stvarne izdatke Delavske zbornice. V fond pa se bodo stekale tudi dotacije Delavske zbornice same. Doslej je Delavska zbornica zastopala delavce le pri Sodišču delavskega zavarovanja, odslej pa bo mogla pravno zaščito znatno razširiti. Delegat tovariš Dragotin Kosem je utemeljil pravilnik za ustanovitev in upravljanje fonda za pravno zaščito in je predlagal, da skupščina pravilnik odobri in

odobri namero Delavske zbornice, da na podlagi pravilnika razširi pravno zaščito tako, da bo nudila pravno zaščito vsem delavcem in nameščencem v tožbah pri Sodišču delavskega zavarovanja ter vsem zaupnikom v sporih iz delovnega razmerja, ter onim delavcem in nameščencem, katerih sporne zadeve so za delavstvo načelne važnosti. Skupščina je predlog poročevalca soglasno odobrila.

(Proračun Delavske zbornice prinesemo v prihodnji številki. Op. uredništva.)

Skupščina Delavske zbornice je trajala do popoldanskih ur in je soglasno sprejela vsa poročila, proračun za leto 1958, ter vse predloge.

Prav tako se je Delavska zbornica soglasno izrekla za čimprejšnje volitve v Delavsko zbornico, ker je mandat sedanjih delegatov že davno potekel.

Delavski in nameščenski delegati so v nedeljo odločno spregovorili o težnjah delovnega ljudstva. Pozdravljamo veliko skrb, ki so jo pokazali delegati, in enodušnost vseh delavskih in nameščenskih zastopstev, ki bodo našle med vsemi delavci in nameščenci najživahnejše odobravanje.

Naša denarna politika

—k kakor posnemamo iz «Trgovskega lista», so glasom izkazala Poštna hranilnica letos narasle čekovne vloge za 651 milijonov din in da tega denarja poštna hranilnica ne obrestuje in da leži ta denar popolnoma mrtev v tresorjih, samo da bodo imeli vlagatelji v slučaju potrebe ta denar na razpolago. Tudi žiro vloge se ne obrestujejo.

Od konca julija 1955 pa do konca julija 1956 so narasle čekovne vloge od 902 na 1676 milijonov. Pri Narodni banki pa v istem času žiro vloge od 595 na 1199 milijonov din, torej pri obeh državnih zavodih skupaj 2875 milijonov din.

Ta denar, ki znaša skoraj tri milijarde dinarjev, je vzeti iz prometa ter ga je smatrati kot mrtev kapital.

Kaj to pomeni, si lahko zračuna vsak sam, ako se vzame v obzir, da morajo občine in druge korporacije plačevati po 9% in več obresti za najete kredite.

Prav pravi trgovski list, ko trdi, da se to godi v času invazije tujega kapitala, ki bo imel skoro vse naše rudarstvo v svojih rokah, bo postal gospodar naših vodnih sil in sega s svojimi kremplji še na druge panoge našega gospodarstva.

Ni dovolj sama ta konstatacija, temveč obstoja še hujše zlo «privilegijev», ki jih uživa tuj kapital na škodo našega domačega gospodarstva.

V eni zadnjih številkih našega lista smo našli vrstni red privilegijev, ki jih uživa družba «Aluminij» d. d. v Lozovcu, ki se prav v nobenem oziru ne dajo zagovarjati iz splošno narodno gospodarskega vidika. Ako bi pa hoteli naštevati še druge družbe, ki so v rokah tujega kapitala obsene in obdarovanih z raznimi nepojm-

ljivimi privilegiji, potem se moramo v resnici vprašati, ali je naša denarna politika sploh v skladu z našimi narodnogospodarskimi koristmi.

Ako leže mrtve milijarde dinarjev v času velike brezposelnosti, ako se v istem času dovoljuje tujim družbam redukcijo dolžnosti do državne skupnosti, ako se v istem času daje svoboden plasman tujemu kapitalu z ugodnejšimi pogoji napram domačemu, potem vsaj vemo, zakaj v naši državi že dvajset let bijemo brezuspešen boj za boljše gospodarsko bodočnost.

Pod takimi pogoji in tako denarno politiko ne bomo nikdar prišli do normalizacije gospodarskih razmer in do tolikanj zaželenega blagostanja.

Previsoka obrestna mera za kredite povzroča manipulacija centraliziranega kapitala, ki ni v prav ničemer v skladu z vseobčimi državnimi gospodarskimi interesi.

Zato zastop v stavarstvu in drugih podjetjih, ki rodi brezposelnost na eni, na drugi strani pa tam, kar je v obratu previsoka obrestna mera za investiranje kapitala povzroča špekulacija z izkoriščanjem delovnih sil.

Kaj koristi zakon o minimalnih mezdah, kaj drugi zakoni socialnega in gospodarskega značaja, če pa naša denarna politika gre v odvojen pravec, ki ni v skladu s splošnimi ljudskimi koristmi, niti ni v skladu z našo socialno in gospodarsko zakonodajo.

Tak način gospodarjenja pač mora upravitelj vse one tisoče in tisoče brezposelnih, katerih zaposlitev je v veliki meri odvisna od cenjenih kreditov za investicije, tako v privatnem kot v javnem življenju.

«Trgovski list» vprašuje: «Kdo si upa trditi, da je takšna politika pravilna...?»

Zakaj? — Zato?

Na glavni skupščini Delavske zbornice je delegat JSZ (Jugosl. strokovna zveza) g. Lombardo javno kritiziral postopanje onih delodajalcev, ki delavce odpuščajo zaradi tega, ker niso ali nočejo postati člani «Sokola». — «Slovenec» se je tej kritiki pridružil. Mi moramo k temu nepotrebnemu in k temu pristranskemu ogorčenju pripomniti sledeče: Delavci, ki so člani «Sokola» so izpostavljeni naravnost strašnemu nasilju zlasti po podjetjih, v katerih zelena delavska strokovna organizacija uganja svoj teror ali, v katerih se uveljavlja politični vpliv z grožnjami najrazličnejše vsebine. — V mnoga podjetja nacionalni delavci, zlasti «Sokoli» sploh nimajo pristopa in je vsak trud za sprejem v službo zaman, tudi če je socialna potreba še tako velika. Privilegij za sprejem v delo imajo samo člani ene delavske strokovne organizacije. Ali delavcev-Sokolov nihče nima pravice braniti? Ali podjetniki-Sokoli niso moralno in socialno naravnost dolžni, da tako po-

stopajo kot pravi g. Lombardo? Mislimo, da imajo nacionalni delavci tudi pravico do kruha, če so drugod ven vrženi, da so jim vrata odprta vsaj v podjetjih nacionalnih delodajalcev. Pojdite in očistite hleve najpreje drugod! Enaka pravica veljaj za vse!

Proces Bodi

Zaradi velikanskega tihotapstva s preprogami na škodo države, ki ga je vodil bivši pomočnik zunanega ministra Bodi se je vršil pred beograjskim okrožnim sodiščem proces, seveda v odsotnosti glavnega krivca, ki je ušel v inozemstvo, proti njegovim pomagačem. Gospa Lidija Bodi in Ivan Nešajev sta prejela vsak samo po eno leto, Stanko Erer pa osem mesecev strogega zapora.

Zagovornik obtožencev je predlagal obnovo procesa. Državni tožilec se je pa pritožil zaradi prenizko odmerjene kazni.

Upajmo, da bo državni tožilec v polnem obsegu zmagal.

STROKOVNI VESTNIK

Nameščenci v delavskem pokretu

—ič— Sodelovanje privatnih in javnih nameščenec v narodnem delavskem pokretu do sedaj še ni bilo dovolj intenzivno. Posamezniki so se udeleževali le kot svetovalci in voditelji, dočim je bil glavni del nacionalno usmerjenega nameščenstva organiziran v posebnih strokovnih organizacijah. Zato so bile akcije delavskega pokreta omejene zgolj na zaščito delavskih interesov, ne glede na potrebe nameščenstva. Narodni delavski in nameščenski pokret sta sicer delala vzporedno pri reševanju skupnih vprašanj brez konkurenčnih namer, toda med njimi ni bilo popolne delovne skupnosti in medsebojnega podpiranja v vseh zadevah, ki so posredno ali neposredno zadevale interese vseh službojemnikov ali samo nekaterih izmed njih.

Zaradi neorganiziranosti nameščenec v okviru delavskega pokreta je bil le-ta premalo zainteresiran na ožji strokovno-stanovski zaščiti svojih redkih članov-nameščenec. Nameščenci so posvečali svoje organizatorne in voditeljske sposobnosti pokretu, katerega člani so bili le kot posamezniki, ne da bi prejeli primerno odškodnino od delavskega pokreta v vidu organizirane obrambe in močnejše opore v borbi za osnovne in socialne pravice. Njihovi soborci iz delavskih vrst so jih smatrali za privilegirance, katerim so bili hvaležni za storjene usluge, ne da bi jim priznali popolno enakopravnost. Nekateri so jih povzdigovali preko potrebnih in razumljivih meja, dočim so jih drugi smatrali za vsiljivce, ki jih je treba čim prej odsloviti. Znana je n. pr. krilatica: ako bi mi bili šolani, vas ne bi več potrebovali...

Iz teh razlogov je nastala potreba za ustanovitev posebne podružnice Narodno strokovne zveze za javne in privatne nameščenec v Ljubljani. — Ustanovitev te podružnice predstavlja važen in koristen pojav. S tem bo omogočeno vsem prijateljem narod-

nega delavskega pokreta iz nameščenec vrst, da se pri istočasnem zavzemanju za splošne delavske koristi posvetijo zaščiti svojih ožjih strokovno-stanovskih interesov. Tovariši, ki so po svoji sposobnosti in v ugodnejših socialnih prilikah dosegli višjo šolsko izobrazbo, ali ki so zavzeli vidnejša mesta v privatnih in javnih ustanovah, bodo potem nove podružnice postali organski del delovne skupnosti za zaščito službojemniških pravic pri enakopravni soudeležbi.

Nameščenci-člani narodnega delavskega pokreta ne bodo izzvali s svojim organiziranim nastopom nepotrebnih nasprotstev s sorodnimi, izključno nameščenskimi organizacijami. Z organiziranim uveljavljanjem svojega vpliva v delavskem pokretu bodo celo koristili in pospeševali sedanje sodelovanje. Ustvarjali bodo delovno skupnost na že obstoječi idejni sorodnosti.

Nova podružnica bo morala posvetiti velik del svojega udejstvovanja splošnim organizacijskim vprašanjem, predvsem izpopolnitvi posameznih na novo ustanovljenih strokovnih referatov. Njena naloga bo, da pritegne k sodelovanju praktične delavce na polju socialnega zavarovanja, delavske zaščite in vseh panog gospodarskega udejstvovanja. S tem bo ustvarila predpogoje za delo v centrali.

S proučevanjem socialnih problemov in sorodnih pokretov v drugih državah bodo člani snujoče se podružnice aktivno sodelovali pri ustvarjanju idejnega in delovnega programa narodnega delavskega pokreta. Na ta način mu bodo dali aktualnejšo vsebino z istočasno omejitvijo vseh vzrokov, ki izzivajo upravičeno kritiko. S pomočjo nove podružnice bo mogoče odpraviti obstoječe nedostatke brez kakršnihkoli vplivov od zunaj in brez nepoklicanega, pa tudi nevarnega vmešavanja onih činiteljev, katerim je delavska organizacija le še sredstvo za doseglo koristi, ki presega strokovne interese.

Iz podružnic

Jesenice

Delavci podjetja «Alpa» dosegli kolektivno pogodbo.

V 20. številki «Nove Prave» smo poročali, da je delavstvo zaposleno v podjetju «Alpa», izdelovalnici ječuln. orodja na Jesenicah, v mezdnem gibanju.

Zaradi neurejenih razmer, slabih plač itd. so bili delavci prisiljeni, da opozorijo lastnika podjetja o pravični želji za povišanje plač in ureditvi znosnejših razmer. Plače so bile od Din 2.50 do 3.50 na uro, kar ne zadošča niti za najpotrebnejša živila in obleko, ki pa se je pri tem delu prav veliko pokvari.

Lastniku je bila ta zahteva nekaj izredno novega, zlasti za njegovega družabnika, tako da je zadnji takoj zagrozil z odpustom dvema delavcema, ki sta se upala izreči to željo. Vse druge, ki so prisostvovali tem razgovorom, pa je enostavno izgnal iz delavnice. To se je vse dogodilo dopoldne, popoldne pa so še ostali delavci in delavke zapustili delo razen dveh in mladotelnih, ki pa uživajo posebne simpatije lastnika.

Stavkujoči so se organizirali v Narodno-strokovni zvezi, ki je tudi njihov položaj nadalje zastopala ter predložila zahteve. Na te zahteve je lastnik v glavnem takoj pristal, v drugih vprašanih pa je izrekel, da se je pripravljen razgovarjati, čim bodo pričeli delavci z delom. Vendar tudi drugi dan niso šli na delo iz razloga odpusta dveh delavcev. Na prigovarjanje odpuščenih dveh delavcev so se tretji dan vrnili na delo. Podjetje pa se je z odpuščenima delavcema poravnalo na ta način, da sta dobila zahtevano odškodnino.

Dne 4. novembra t. l. pa so se vršili razgovori o osnutku kolektivne pogodbe, katero je predložila NSZ. Kolektivna pogodba je bila v celem sprejeta razen kategoriziranja plač, ki se niso mogle povišati po našem predlogu glede

na ogroženi položaj podjetja samega, vendar le toliko, kolikor jih podjetje prenese.

Vsekakor pa je velika pridobitev delavcev, da bodo dobivali za nadure 50%ni pribitek, odnosno 100 % za nočne nadure, nadalje vse zamude plačane, ki jih potrebujejo za zdravljenje, v celoti pa je upoštevan § 219. o. z.

Pri delu, škodljivem za obleko, bodo prejimali delavci 50 din, vsi ostali pa 10 din mesečne doklade za nabavo zaščitnih oblek. Priborili so si tudi plačan dopust, enega in tri dni za enoletno, odnosno petletno službovanje pri podjetju. Kategorijski zaslužki so urejeni tako, da je dana možnost napredovanja ob sposobnosti delavca v višje kategorije, kar do sedaj ni bilo. Poleg tega je podjetje pristalo na enkratno izplačilo po 100 din delavcem in 75 din delavkam, ki so ta čas v staležu podjetja.

Najvažnejše za delavce pa je vprašanje priznanja organizacije. Do sedaj so bili delavci šikanirani, ako se je kdo izmed njih imel namen organizirati. Kolektivna pogodba pa govori, da ima delavec svobodo organizirati se in zaradi tega ne bo zapostavljen.

Vsekakor je lep uspeh, ki ga je dosegla solidarnost delavcev in NSZ, katera je pogajanja vodila.

Delavci in delavke! Ako boste stali trdno oklenjeni v organizaciji in varovali izvajanje kolektivne pogodbe, boste prav gotovo dosegli še zboljšanje.

Na poročilo lokalnega lista «Na mejah» pa pripominjamo samo to, da poročila niso točna in da se delavci, zaposleni v podjetju «Alpa», prav dobro zavedamo, da je bil naš uspeh le zaradi tega, ker smo se pridružili NSZ, in prav gotovo ne bi dosegli tega, ako bi se ravnali po njegovem nasvetu in pristopili v njegovo organizacijo. Razumljivo je, da bomo ostali enotni in vsi organizirani v NSZ, ker se nam pridružujejo

tudi delavci še iz neke druge tovarne na Jesenicah, kjer še tudi niso urejeni delovni pogoji tako, kakor to predpisuje naša skromna socialna zakonodaja.

Pripominjamo pa temu listu, da je tudi tukaj zamudil čas z nabiranjem članov in proučevanjem njihovega položaja.

Služba božja se je na Jesenicah zaradi službenih zadržkov delavcev izpremenila tako, da bo že ob petih zjutraj in je namenjena delavcem, ki morajo ob šestih pričeti z delom v podjetju. Priporočamo odločujočim faktorjem, ki so izpovedovali, da se zgradi nova kapelica pri Sv. Križu, naj napravijo izpremembo v tem, da se kapelica zgradi v podjetju KID na Savi, kjer jo itak po poročilih listov gradita naša gospodarja.

Zbor zaupnikov. V nedeljo dne 14. novembra t. l. se je vršil zbor organizacijskih zaupnikov Narodne strokovne zveze. Ta naš parlament je razpravljal med drugim tudi o položaju delavstva pri KID. Pri vseh poročilih se je ugotovila marljivost in delavnost našega delavca, ki dobrinaša težke žrtve za procvit. Veseli nas velika zaposlenost, ker se zavedamo, da pomeni procvit podjetja le blaginjo delavstva. Vendar pa ima delavec tudi hrepenenje po svoji prostosti. S podaljševanjem delovnega časa pa ni prizadet samo delavec, temveč tudi ves delavski kulturni razvoj. Zastoj v tem vprašanju pa je za Jesenice, odnosno za delavstvo KID, velike važnosti. O nameri KID, da ustanovi konzum, smo ugotovili različna mnenja, ki so bila izražena na anketi strokovnih in političnih organizacij, ki pa dajejo jasno sliko, da si nekateri iščejo le koncesije. O našem stališču, ki ga zavrača memo napram tej ustanovi, bomo poročali pozneje. Poročila iz obratov so dala slabo sliko tako o priganjanju, kakor tudi o tem, da nimamo svojih obratnih zaupnikov. Razpravljali smo tudi o stanju obratnih zaupnikov glede na ponovni poziv banske uprave in delavske zbornice, da se konstituirajo, ker v nasprotnem primeru ne prizna banska uprava nobene vloge, ki bi bila podpisana od sedanjega starešinstva, ni pa obvezna k temu tudi KID. Naše mnenje je, da se izvoli novo starešinstvo, ker v nasprotnem primeru ne bomo mogli izvesti niti volitev. Obravnavalo se je še tudi o drugih aktualnih vprašanjih ter se je v splošnem ugotovilo, da so take seje, ki bodo omogočavale medsebojni posvet, neizogibne in pogosteje potrebne.

Vse člane podružnice opozarjamo, da je za redno shajanje na razpolago članska soba, kjer so na razpolago razni časopisi.

Vse zamudnike opozarjamo, da poravnajo zapadle članske prispevke, da se omogoči redno in točno blagajniško poslovanje.

Bližamo se k zaključku leta in je treba skrbeti, da ga tudi društveno v redu zaključimo.

Ljubljana: Strojne tovarne

Strojne tovarne ne obratujejo že pet tednov. V tem, ko je bilo delavstvo na brezplačnem dopustu, si je hotelo podjetje pomagati z vajenci, kar pa je seveda protizakonito in nedopustno in takoj, ko sta napravili obe organizaciji pritožbo, se je to prenehalo.

Delavstvo pa še do sedaj ni dobilo izplačanega zaslužka. Socialni urad mestnega poglavarstva pa je v soboto izplačal poročenim delavcem Strojnih tovarnen in livaren, ki so pristojni v Ljubljani, Din 100.— akontacije.

Dne 17. t. m. pa je bilo ponovno sklicano pogajanje na Socialnem uradu. Zastopnik podjetja je izjavil, da so bile vse intervencije v Beogradu neuspešne, oziroma da ni niti pozitivnega niti negativnega odgovora. Dne 16. t. m. smo vložili na sodišče vlogo za poravnalo postopanje. 15. t. m. je bilo odpovedano uradništvu in danes pa se odpoveduje delavstvu. Tako je torej delavstvo Strojnih tovarnen in livaren na cesti brez zaslužka in denarja ter celo brez premoga, ki so ga deloma že plačali.

Vse podpore bodo kmalu izčrpane in delavske družine bodo baš za praznike in kakor se obeta v hudi zimi brez vseh sredstev, če se kaj ne ukrene in ne izpremeni.

Sporna pa bo sedaj zadeva glede brezplačnega dopusta, toda delavstvo za enkrat še ni izreklo končnega mnenja. Dr. Lilek pa je dejal, če bi bila to sporna točka, se smatra odpovedni rok od 15. oktobra.

Zastopnik podjetja je tudi izjavil, da ni izključeno, da ne bi podjetje pričelo obratovati pod drugo firmo, kar menda želimo prav vsi in tako bi bila odstranjena velika beda, ki preti vsemu delavstvu Strojnih tovarnen in livaren.

Na skupščini Delavske zbornice, ki se je vršila dne 14. t. m., je bilo za delavstvo Strojnih tovarnen in livaren odobrenih 20.000 Din.

Ljubljana: SPN

V torek dne 9. t. m. je imel pripravljani odbor sejo, ki je bila zelo živahna. Vidi se, da so vsi tovariši vzeli zadevo resno in so s popolnim razumevanjem prevzeli dolžnosti, ki so jih sprejeli z izvolitvijo.

Lepe so ideje in načrti, katere je sprejel odbor, in težavna bo pot do vsega tega, toda volje in poguma je dovolj in tudi mladih delovnih moči, ki bodo delali z vso požrtvovalnostjo in idealizmom, da bodo vsaj deloma dosegli program, ki so si ga zamislili.

Veliki so upi in nade, toda mislimo, da ne zastoj. Upamo, da se bo kmalu pokazalo pozitivno delo in sad tega dela ter da bo ta podružnica res ponos Narodne strokovne zveze.

Stražišče

Prejšnji mesec je imela naša podružnica trgategv grozdja v gostilni g. Križnarja. Ta prireditelj je imela popoln gmoten in moralen uspeh. Zabava je bila res tovariška in vsakdo je prišel na svoj račun, saj je bilo rajanja in smeha dovolj.

Pri podružnici sami je opaziti lep napredek, za kar ima največ zaslug sposoben in agilen odbor ter članstvo. Predvidenih je več članskih sestankov in predavanj.

Pečovnik

Narodna strokovna zveza je vedno bila in je za skupno in složno delo vsega delavstva in za enoten nastop organiziranega delavstva. To je NSZ že neshetokrat dokazala in do sedaj še ni vedoma zaradi kakšnih nakan šla sama svojo pot pri važnih vprašanjih, kjer je šlo za dobrobit vsega delavstva, kakor so to storili nekateri...

Zato moramo povedati na tem mestu, da nam do 7. t. m. ni bilo znano, da obstoja v Pečovniku tudi kakšna druga organizacija razen NSZ. Centrala ni v tej zadevi dobila nikakega poročila in zato se prav čudimo, da piše «Delavska politika», da je bilo sklenjeno, da se vložijo zahteve skupno za izboljšanje rudarskega položaja v Pečovniku. Pisca članka prosimo, da nam blagovolj povedati, kdaj in s kom je bilo to sklenjeno. To je ostudna laž in NSZ o tem sklepu prav ničesar ne ve.

Dobro pa je bilo znano Zvezi rudarjev Jugoslavije in II. rudarski skupini, ker so to vedeli tudi vsi delavci, da je NSZ napravila osnutek kolektivne pogodbe in ga dala 3. oktobra na razpravo na sestanku, ki ga je sklicala za vse delavstvo in je v ta namen tudi razposlala vabila, ki so bila razdeljena med delavstvo. Kje so gotovi hodili do tedaj? Vsi delavci so dobro vedeli, da se je osnutek, ki ga je delavstvo sprejelo, predložil podjetju in so menda o tem informirali tudi ostale voditelje in zato se tembolj čudimo vsemu njihovega postopanju, ko trdijo, da so za skupno delo, pa hočejo s časopisnimi polemikami delavstvo razdvajati.

Če je bil to res nesporazum, ga je treba čimprej izravnati, ne pa še naprej rušiti delavske vrste.

NSZ pa je dokazala dobro voljo in pripravljenost za skupno delo tudi s tem, da se je udeležila sestanka, ki ga

je sklicala II. rudarska skupna, četudi so bile zahteve že predložene podjetju.

Delavstvo pa naj bo prepričano, da zaradi tega ne bo oškodovano, baš obratno, kajti prej bo dobilo kolektivno pogodbo in z njo urejene delavske razmere. Pri pogajanjih pa itak vsaka skupina lahko vstavi še svoje predloge, kar menda ne bo potrebno, ker bo le treba to uveljaviti, kar je predlaganega. Če pa bo podjetnik v celoti sprejel vse predloge, pa bo delavstvo popolnoma zadovoljno, saj bo dobilo kolektivno pogodbo, ki bo daleč prednjačila ostalim kolektivnim pogodbam.

Maribor

Predilniški tečaj. Tuk. podružnica je 2. t. m. otvorila za svoje člane in druge ev. interese predilniški tečaj, katerega vodi priznani predilniški obratovodja in montažni mojster predilniške stroke, tov. Ivan Lah, ki ima dolgoletno prakso v tu- in inozemstvu.

Tečaj je dobro obiskan in sledijo vsi kandidati poduku z največjim zanimanjem, ker se veliko koristnega učijo, kar mnogim ni bilo znano.

Primanjkujejo sicer gotovi učni pripomočki, kateri se bodo polagoma nabavili, da bo poduk čim bolj praktičen in nazoren. Predilniške literature je za enkrat dovolj na razpolago. Prihodnjič poročamo o tečaju bolj podrobneje.

Predavanje. V nedeljo dne 31. p. m. je tov. dr. Jančič v podružnični zbornici nadaljeval predavanje o zavarovanju za slučaj starosti, onemoglosti in smrti in je bila udeležba večja kot pri prvem predavanju, dokaz, da se naš delavec v polni meri

zaveda, da je poznanje zakonov socialne prirode koristno in važno.

S tem je to poglavje predavanj končano in je določeno, nadaljevati predavanja socialno-gospodarske, socialno-zgodovinske ter socialno-politične narave.

OPOZORILO

Skladi za preskrbo starih in onemoglih delavcev.

V posameznih obratih obstajajo skladi za preskrbo starih in onemoglih delavcev. Ob uvedbi starostnega zavarovanja delavcev so ponekod začeli razpravljati o tem, če je umestno, da taki skladi še v bodoče obstajajo in če naj delavci in delodajalci tudi še v bodoče prispevajo poleg prispevkov za starostno zavarovanje tudi še za te sklade.

Glede tega se je pojavilo naziranje, da je najboljša, če se zbrana sredstva teh skladov razdeli, Tisti, ki hočejo to doseči, zatrjujejo, da bi bilo nevarno pustiti in zbirati te sklade še naprej, ker jih bo gotovo porabil Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

Zato smatramo, da moramo posebej poudariti, da je vsaka taka trditev neresnična in se taka trditev iznaša samo zato, da se razbijejo skladi, ki so se s težkimi žrtvami zbrali. Sredstva teh skladov morejo služiti le onim, ki so ta sredstva zbrali.

Pripominjamo, da bo v kratkem stopil v veljavo Pravilnik o **prostovoljnem** višjem zavarovanju delavcev za primer onemoglosti, starosti in smrti, ki bo za delavce na zelo primeren način rešil to vprašanje.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

dvignil do take moči, nenaklonjena proti njemu. Nasprotje se je vedno večalo. Léon Blum priznava, da je imel stalno pred očmi njegovo tragiko, ko je sam prišel na vlado in zato je bila njegova glavna skrb, da bi nikoli ne izgubil zveze s svojo stranko.

Mac Donaldovo zadoščenje je letošnji kongres Labour Party. Po šestih letih po Mac Donaldu so se prepričali, da je muno opustiti trdovratni pacifizem in domovini priskrbeti potrebne kredite za zgraditev mornarice in armade. Mac Donald je bil zaradi tega mnenja proglaševan za krivoverca in očitalo se mu je, da je iz fanatičnega bojovnika za razorožitev narodov postal militarist.

Mac Donald je tragična postava, polna veličin. Kdor ga lahko sramoti z izdajalcem delavskega razreda na dan smrti, kaže le svojo srčno kulturo in nizkost duše.

Brezposelnost v Nemčiji

Pri velikem številu inozemskih delavcev

Berlin, novembra.

Urad za posredovanje dela in zavarovanja proti brezposelnosti poroča, da je v mesecu septembru padla brezposelnost za celih 40 tisoč na 469 tisoč oseb. Tu niso vračunani oni brezposelni, ki so zaposleni pri zasilnih in javnih delih in ki so v delovnem taboru.

Število brezposelnih delavcev ne izkazuje letos v septembru porasta, temveč baš obratno upadek za 30 tisoč oseb. Omenjeni urad pojasnjuje ta pojav s tem, da celotno število uradništva in delavstva zmanjšuje smrt in invalidnost letno za 50 tisoč oseb. Od omenjenega števila 469 tisoč brezposelnih pripada 157 tisoč oseb na one, ki niso popolnoma zmožni dela.

Poročilo urada govori tudi o drugem važnem pojavu, in sicer, da je pri današnji brezposelnosti v Nemčiji zaposlenih veliko število inozemcev in število tega delavstva še narašča. Od lani se je povečalo to število tujega delavstva od 227.384 na 274.599 oseb, t. j. za 20,8%. Število inozemskega poljedeljskega delavstva pa je naraslo od 55.653 na 64.976 oseb ali za 21,1%.

40 urni teden v Italiji

V italijanskem uradnem listu je izšla (šele sedaj) vladna uredba z dne 29. maja 1937 o splošnem skrajšanju delovne dobe na 40 ur tedensko. Kot izjemo od te splošne določbe dovoljuje naredba, da sme trajati delovna doba 42 ur tedensko kot primer za industrijske panoge z nepretrganim obratovanjem.

Vsem tovarišem NSZ v Ljubljani

Bliža se 1. december, največji naš praznik, praznik ujedinjenja, katerega moramo proslaviti čim bolj svečano.

Odbor podružnice Ljubljana SPN je na svoji zadnji seji razpravljal o tej zadevi in sklenil, da prevzame ves aranžma za to proslavo, ki se bo vršila

1. decembra ob 9. uri dopoldne v predavalnici Delavske zbornice.

Tovariši! Dolžnost vsakega zavednega člana NSZ, ki prebiva v Ljubljani in njeni bližnji okolici je, da se udeleži te proslave.

Posebni vabil ne bomo razpošiljali. Če pa želi kaka podružnica pri tej proslavi sodelovati, jo pač z veseljem uvrstimo v dnevni red.

Dolžnost vsakega tovariša je, da bo 1. decembra navzoč.

Odbor podr. Ljubljana S. P. N.

Vsem podružnicam!

Na svoji seji dne 9. t. m. je izvrševalni odbor sklepal glede zimsko-kulturnega dela in socialno-gospodarske šole. Sklenjeno je bilo, da se pošlje celoten načrt predavanj vsem podružnicam.

Posamezne podružnice bodo po svobodnem prevdanku izbrale ona predavanja, ki bodo za dotični okoliš in stroko najbolj odgovarjala.

Tovariši dr. Bohinjec je sestavil ta načrt, kar nam jamči, da bodo teme pazljivo izbrane in da bo ves načrt pester in vsestransko zadovoljiv.

Podružnice pa prosimo, da bodo izbrale taka predavanja, ki bodo primerna kraju, strokovnim potrebam in izobrazbi članstva.

Izvrševalni odbor.

Podružnicam in članstvu NSZ

Konzorcij «Nove Pravde» je razposlal vsem podružnicam načrt, kako hoče «Novo Pravdo» spremeniti v tednik. Rok za odgovore je potekel dne 15. novembra.

Ker nekatere podružnice še niso odgovorile, jih tem potom pozivamo, da skoro store svojo dolžnost, da ne bodo konzorcija zadrževale pri ogromnem predpravljenem delu, ki je potreben za tak važen in odločilen korak.

Kdor zadržuje odgovor, ta škoduje razvoju narodno-socialističnega strokovnega tiska.

Storite hitro svojo dolžnost in покаžite, da hočete korakati z duhom časa!

Konzorcij «Nove Pravde».

MESEC DECEMBER 1937 proglašamo za tiskovni mesec. V tem mesecu moramo potrojiti število naročnikov in polunaročnikov.

Mesec december mora postati mesec boja in dela za širjenje «Nove Pravde», mesec za agitacijo narodno-socialistične strokovne miselnosti, mesec za uveljavljanje pravic narodnega delavskega gibanja, ki jih idejno zagovarja edini narodno strokovni list «Nova Pravda».

Vsak član naj v decembru vsaki dan posveti vsaj eno uro časa za «Novo Pravdo» in cilj bo dosežen.

Naj spremlja sreča vsakogar, ki bo storil svojo dolžnost za «Novo Pravdo».

Konzorcij «Nove Pravde».

Vse sotrudnike vlnudno prosimo potrpljenja. Radi preobilice gradiva pride prihodnjič na vrsto.

Uredništvo.

Macdonaldova življenjska tragedija. Velik vodja mas, ki so ga zapustile.

Za Macdonaldom mečejo se danes nekateri ozkosrčnejši socialne demokracije in komunistov zaničljivo geslo «izdajalec delavskega gibanja». Smatrajo ga za dvakratnega izdajalca. Prvič je bil označen za izdajalca angleškega naroda pred dobrimi dvajsetimi leti, ker ni soglašal z vojno. Drugič pa pred šestimi leti, ko se je razšel z delavsko stranko, ki jo je ustvaril in katera ni hotela z njim v vlado narodne koalicije. Žalibog je večkrat v življenju izdajalec tisti, ki je sam sebi in svojim prepričanjem najzvestejši.

V zmoti se je Mac Donald smatralo za izdajalca narodnih interesov, ko je med vojno ostro kritiziral angleško politiko. On je bil namreč prepričan, da je bila to nepravilna politika angleške diplomacije, ki je zakrivila svetovno vojno. V tem dejstvu je veliko resnice, kar danes vsi radi priznamo, če sprevidimo, da bi tudi danes odločna beseda Anglije v današnji srednjeevropski situaciji veliko zalegla. Če bi angleška diplomacija pred vojno nastopila bolj odločno in odkrito proti Nemčiji in povedala, da pomeni vpad v Belgijo vojno, bi se Nemčija nikoli ne predzrnila vojskovati. Toda Mac Donald, četudi je ostro kritiziral, ni bil v dvomu in je bil mnenja, da se tako splošnega vojskovanja ne sme mirno gledati. O tem nam pričajo pisma, ki so citirana v knjigi Kautskega «Socijalizem in vojna». V enem pismu pravi: «Če se bojujemo, moramo vztrajati do konca. Zmaga mora biti na naši strani. Vloga Anglije ni določena, ona mora izpolniti svoje poslanstvo. Če bo hotela, bo lahko zavzela častno mesto med demokracijami in ko bo sklenjen mir, mora biti demokracija njegov varuh. O tem ne more biti nobenega dvoma.»

Kar se pa tiče njegove izdaje pred šestimi leti, je bil on prepričan, da to ni bila njegova izdaja, temveč nezrelost delavskih strank za velike naloge, ki jih je zgodovinski trenutek zahteval. V tem času se je pojavila na svetu gospodarska kriza, katero po Mac Donaldu ni bilo mogoče rešiti drugače, kot tako, da se združijo vse sile v plodno skupno delo. Dogodki so mu to potrdili. Anglija je prva prekoračila gospodarsko krizo z odločnimi gospodarskimi ukrepi in zavzela je ponovno prvo mesto v gospodarstvu in

politiki. Mac Donald je lahko predčasno izjavil, da se to ni zgodilo na škodo delavstva. Šele v vladi narodnega združenja je izjavil, da se mu je posrečilo uresničiti večino reform, za katere se je zaman prizadeval, ko je bil vodja delavske vlade. Končno pa je uresničil veliko več v narodni vladi, kot je imela delavska vlada na programu.

Če pogledamo Mac Donaldovo knjigo «Socijalizem», ki je bila pisana pred vojno, lahko vidimo, da je Mac Donald ostal veren svojim načelom.

Mac Donaldov socijalizem je tipično angleški. Tipična angleška lastnost pa je, da se ne veruje v dogme, temveč je treba življenje motriti kot veliki razvojni proces. On je daleč od ozkega razrednega pojmovanja. Ne le socialne potrebe delavstva, temveč tudi volja naroda premaguje egoistični temelj kapitalističnega stremjenja. Že v tej knjigi piše o narodni volji, ki je most do njegove narodne vlade s konservativci. «Volja naroda — pravi v tej knjigi — je začela braniti narodne interese z zakonsko ureditvijo tovarniških in delavskih razmer. Na drugi strani pa se je tudi sam sistem (v mislih ima kapitalističen sistem) vračal iz zmot, v katerih se je potapljal.»

Angleški socijalizem je šel po drugi poti, nego socijalizem na celini. To pa zato, ker so bili njegovi nasprotniki mnogo bolj razumni in socialnejši kot drugje. Anglija je zemlja, ki ni dovzetna za Marxovo doktrino, da bo nov razred zmagal šele tedaj, ko bo odstranil razred, ki je nositelj starega reda. V Angliji se niso dali plemiči voditi na morišča kot v Franciji, temveč so postali industrijski podjetniki in finančniki ter glavna hrbtenica meščanske demokracije. V Angliji so se tudi svobodne cerkve preje kot v katoliških deželah sprijaznile in pridružile usodi ljudi in delavstva in angleška propovednica je večkrat večje semenišče socijalizma nego delavski klubi.

Zato angleški socijalizem zavrača idejo razrednega boja in ostala preprosta gesla kateregakoli evropskega socijalizma.

Mac Donald je videl dalje kot njegova stranka in baš to je bila njegova življenjska tragedija. Z ogorčenostjo je gledal, kako je stranka, ki jo je

Članom Narodno Strokovne Zveze priporočamo znano veletrgovino železnine

PINTER & LENART
Maribor, Aleksandrova c. 32-34

Članom Narodno Strokovne Zveze priporočamo nakup manufakturnega blaga v trgovini

FRANJO MAJER
Maribor, Glavni trg štev. 9